

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Golfbaan Landgoed Bergvliet Oosterhout

22 oktober 2003

1374-74

ISBN 90-421-1215-8
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieueffectrapportage

Gemeente Oosterhout
Postbus 10150
4900 GB OOSTERHOUT

uw kenmerk
BWO/SRM/HH

uw brief
24 juli 2003

ons kenmerk
1374-72/Bb/aa

onderwerp
Advies voor richtlijnen Golfbaan
Landgoed Bergvliet Oosterhout

doorkiesnummer
(030) 234 76 03

Utrecht,
22 oktober 2003

Geachte raad,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Golfbaan Landgoed Bergvliet Oosterhout. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

dr. D.K.J. Tommel
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Golfbaan Landgoed Bergvliet Oosterhout

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Golfbaan Landgoed Bergvliet Oosterhout

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffect-
rapport over Golfbaan Landgoed Bergvliet Oosterhout,

uitgebracht aan de gemeente Oosterhout door de Commissie voor de milieuef-
fectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

Golfbaan Landgoed Bergvliet Oosterhout,

de secretaris

ir. H.G. de Brabander

de voorzitter

dr. D.K.J. Tommel

Utrecht, 22 oktober 2003

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	1
3. ACHTERGROND, DOEL EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Achtergrond en doel.....	2
3.2 Beleidskader.....	2
3.3 Te nemen besluit	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	4
4.1 Voorgenomen activiteit.....	4
4.2 Alternatievenontwikkeling en meest milieuvriendelijke alternatief...5	
4.3 Nulalternatief en referentiesituatie	5
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUEFFECTEN	6
5.1 Algemeen.....	6
5.2 Landschap.....	6
5.3 Bodem en water	7
5.4 Natuur.....	7
5.5 Verkeer.....	8
5.6 Overig.....	8
6. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER.....	8

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 24 juli 2003 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Kennisgeving in Weekblad Oosterhout d.d. 20 augustus 2003
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. De wettelijke bepalingen voor de inhoud van een milieueffectrapport
6. Uitwerking soortenbescherming

1. INLEIDING

De gebroeders Pheninckx, eigenaars van het Landgoed Bergvliet in Oosterhout, hebben het voornemen hun landgoed als golfterrein met een 18-holeswedstrijd baan en een oefenbaan met 9 korte holes in te richten en te exploiteren. Op dit moment wordt het landgoed gebruikt voor een melkveebedrijf. Voor de aanleg van de golfvoorziening moet het bestemmingsplan worden herzien, waarbij de gemeente Oosterhout bevoegd gezag is. Voor deze herziening wordt milieueffectrapportage (m.e.r.) toegepast.

Bij brief van 24 juli 2003 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in Weekblad Oosterhout van 20 augustus 2003².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴ die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieumomstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven.

De startnotitie geeft voor veel onderdelen aan wat in het MER aan de orde zal komen. De Commissie richt dit advies daarom op die onderwerpen die in het MER nadere uitwerking of een andere aanpak behoeven dan in de startnotitie. Voor alle niet in dit advies genoemde onderwerpen kan de in de startnotitie voorgestelde aanpak richtlijn voor het MER zijn⁵.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

⁵ Zie bijlage 5 voor de belangrijkste wettelijke bepalingen voor een milieueffectrapport.

- Het MER dient een zodanige **weergave** (beschrijving, kaart, visualisatie) te bevatten van de golfbaan in geval van het voornemen en het meest milieuvriendelijke alternatief dat beoordeeld kan worden:
 - welk **landschappelijk karakter** het plangebied krijgt;
 - hoe het plangebied **ecologisch** zal functioneren;
 - of de golfbaan **veilig** is voor spelers en voorbijgangers.
- Het MER dient inzicht te geven in de bij de golfbaan behorende **verkeersstromen**, waarbij deze dienen te worden afgezet tegen de wegcapaciteit van de toevoerwegen. Verder dient het MER in te gaan op de **verkeersveiligheid** voor het recreatieve langzaam verkeer op de toevoerwegen.

Voor de overdracht van de informatie in het MER aan besluitvormers, insprekers en anderen is een goede **samenvatting** essentieel. De samenvatting moet zelfstandig leesbaar zijn voor een brede doelgroep en dient een goede afspiegeling te zijn van de inhoud van het MER.

3. ACHTERGROND, DOEL EN BESLUITVORMING

3.1 Achtergrond en doel

In de startnotitie wordt aangegeven dat de initiatiefnemers om bedrijfseconomische en milieutechnische redenen hun landbouwbedrijf willen beëindigen en omvormen tot een golfvoorziening, die een 18-holeswedstrijd baan, een oefenbaan met 9 korte holes, een driving range en een clubhuis omvat. Voor de 18-holeswedstrijd baan wordt een zodanige opzet nagestreefd dat hij voldoet aan de criteria voor de A-status van de NGF. Wanneer de initiatiefnemers doelen ten aanzien van milieubescherming of -verbetering hebben, bijvoorbeeld op het gebied van natuurbehoud of -ontwikkeling, dienen deze in het MER te worden vermeld. In het MER dient de beschrijving van het doel zodanig te zijn dat het gebruikt kan worden voor:

- de afbakening van de te beschrijven alternatieven (inclusief het meest milieuvriendelijke alternatief);
- de rangschikking van alternatieven op doelbereik.

3.2 Beleidskader

De startnotitie geeft al enigszins een beeld van de randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen e.d.) die gelden bij het voornemen. De Commissie adviseert om in het MER weer te geven welke consequenties het in de genoemde stukken geformuleerde beleid heeft voor het plangebied en het initiatief. Zo dient het MER bijvoorbeeld in te gaan op de consequenties van de streekplanaanduidingen van het studiegebied, de kwantitatieve aspecten van de Vierde Nota waterhuishouding ('vasthouden, bergen, afvoeren')⁶ en de nog te verschijnen Nota Ruimte⁷.

⁶ In zijn inspraakreactie (nr. 1) wijst Waterschap Mark en Weerijds daarnaast nog op relevant provinciaal en lokaal waterbeleid met directe betekenis voor het initiatief.

⁷ De Nota Ruimte zal naar verwachting in januari 2004 aan de Tweede Kamer worden aangeboden.

Uit het MER dient te blijken in hoeverre het voornemen rekening houdt met de stadsvisie-Plus van de gemeente Oosterhout en de realisatie van deze visie bevordert dan wel belemmert. Ook dient te blijken in hoeverre het initiatief aansluit bij het (voor)ontwerp-bestemmingsplan buitengebied Oosterhout.

Gebiedsbescherming

Geef in het MER aan of er in de omgeving van het plangebied gebieden liggen, die een speciale status in het beleid hebben of krijgen (zoals gebieden vallend onder de Boswet, bodembeschermingsgebieden, stiltegebieden, waardevolle cultuurlandschappen, enz.).

Geef in het MER op een duidelijke kaart aan welke onderdelen van de ecologische hoofdstructuur (EHS) in de omgeving van het plangebied liggen, welke status deze gebieden precies hebben (kerngebied, ontwikkelingsgebied, verbindingszone), en hoe zij in het provinciale beleid zijn uitgewerkt. Geef ook de ligging en uitwerking van de gemeentelijke ecologische structuur en de ligging van gebieden die (nog) geen wettelijke status hebben of in beleid zijn vastgelegd, maar wel belangrijke natuurwaarden of potenties voor de ontwikkeling hiervan hebben.

Archeologie en cultuurhistorie

In verband met mogelijk aanwezige archeologische en/of cultuurhistorische waarden binnen het plangebied moet aandacht besteed worden aan de verplichtingen die voortkomen uit de Cultuurnota, het verdrag van Malta, de Monumentenwet en de Nota Belvédère.

3.3 Te nemen besluit

Geef in het MER aan dat het wordt opgesteld voor een herziening van het bestemmingsplan⁸. Beschrijf volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Geef de besluiten aan die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren, zoals bijvoorbeeld een aanlegvergunning, een ontgrondingenvergunning, een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet en een vergunning voor onttrekking van grondwater voor beregening. Bij de bestemmingsplanherziening zal een watertoets moeten worden uitgevoerd⁹. Het MER dient de informatie van de watertoets in hoofdlijnen te bevatten¹⁰.

⁸ De vigerende bestemmingsplannen zijn de bestemmingsplannen buitengebied van de gemeente Oosterhout en de voormalige gemeente Terheijden. Op het ogenblik is reeds een nieuw bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Oosterhout in procedure.

⁹ Zie *Bestuurlijke notitie Watertoets* en *Handreiking Watertoets*, oktober 2001. De watertoets is recent wettelijk verankerd in het Besluit op de Ruimtelijke Ordening (Bro). Veel informatie over water in het studiegebied is reeds beschikbaar: er zijn studies uitgevoerd in het kader van zandwinning (de Put van Caron), drinkwaterwinning en de verdroging rond het Markkanaal. Waterschap Mark en Weerij (inspraakreactie 1) noemt de betrokkenen voor een watertoetsoverleg.

¹⁰ Zie ook 5.3 voor de effectbeschrijving voor het aspect water.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Voorgenomen activiteit

Beschrijf de voorgenomen activiteit voor zover deze gevolgen heeft voor het milieu. Maak daarbij waar nodig onderscheid tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg) en de gebruiksfase (gebruik en beheer).

De beschrijving van de aanleg en het gebruik van de golfbaan dient in ieder geval de volgende onderdelen te bevatten:

- de hoofdopzet en de inrichting van de baan (situering van de holes, de oefenholes, de driving-range en de gebouwen);
- de te gebruiken aanvullende inrichtingsmiddelen zoals accidentatie (hoogtes, laagten), waterlopen en -partijen, vegetatie/bepantingselementen (en het toevoegen en/of verwijderen daarvan), afrasteringen, hekken, ballenvangers, etc.;
- de gehanteerde veiligheidsnormen/voorzieningen, zowel intern als ten aanzien van de omgeving;
- de hoeveelheid grondverzet binnen de nagestreefde gesloten grondbalans, de uiteindelijke hoogteligging van deze gronden (op kaart) en de bodemopbouw: waar blijft de voedselrijke bovengrond, waar komt het gele zand aan het oppervlak?;
- de relevante aspecten voor de waterhuishouding in het plangebied: de hoeveelheid oppervlaktewater, de uitvoering van waterpartijen (diepten, taludhellingen en verbindingen), de drainage en beregening;
- oppervlak en bouwhoogte van de voor de golfbaan benodigde bebouwing uitgesplitst naar de functie van deze gebouwen;
- indien van toepassing: de noodzaak, plaats en aard van de verlichting voor de golfaccommodatie;
- de ligging, omvang en inrichting van de parkeerfaciliteiten;
- het onderhoud (maaaien, mest- en bestrijdingsmiddelengebruik, groenbeheer) van de diverse onderdelen van de baan;
- de mate waarin evenementen met topdrukte zullen plaatsvinden (zoals wedstrijden, verenigingsdagen);
- de toegankelijkheid voor recreatief medegebruik.

Verkeer

Met het oog op te verwachten knelpunten in de verkeersafwikkeling moet het MER aangeven welke verkeersbewegingen worden verwacht op de toevoerwegen naar het plangebied. Beschrijf het ontsluitingspatroon. Houd rekening met het verkeer in verband met zowel de bestaande recreatiewoningen als met de te realiseren golfbaan. Bij het verkeer van en naar de golfbaan moet aangegeven worden welke vervoersmiddelen daarbij gebruikt worden. Geadviseerd wordt deze berekening mede te baseren op ervaringen bij andere golfbanen¹¹. Verkeersberekeningen dienen plaats te vinden gemiddeld over een jaar, maar ook voor piekdagen met maximale bezetting van de golfbaan.

¹¹ Bijvoorbeeld wat betreft de gemiddelde bezetting per auto en de gebruikte vervoersmodaliteit.

4.2 Alternatievenontwikkeling en meest milieuvriendelijke alternatief

In de startnotitie wordt één alternatief voor de voorgenomen activiteit uitgewerkt, te weten het meest milieuvriendelijke alternatief (mma), waarbij de golfbaan ten opzichte van het voornemen meer een boskarakter krijgt. Verder merkt de startnotitie op dat, indien de gegevensverzameling daartoe aanleiding geeft, overwogen kan worden om alsnog een variant te ontwikkelen '*met behoud en valorisatie van de archeologische en cultuurhistorische waarden van Bergvliet en de omgeving van Ter Aalst*'.

Het aantal vrijheidsgraden bij het ontwerpen van een golfbaan op het beschikbare oppervlak is beperkt. Bovendien is het voorgenomen ontwerp van de golfbaan reeds gericht op het voorkomen dan wel beperkt houden van negatieve gevolgen voor het milieu. Daarom kan de Commissie zich vinden in het ontwikkelen van slechts één alternatief voor de voorgenomen activiteit: het meest milieuvriendelijke alternatief. Het mma moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. Het verwachte draagvlak of een eerder vastgelegd budget mogen geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten bij de ontwikkeling van een mma.

Naar mening van de Commissie wordt in de startnotitie onvoldoende onderbouwd dat het daar uitgewerkte bosalternatief het mma is. Volgens de Commissie dient voor het mma expliciet nagegaan te worden of er in het plangebied ruimte gevonden kan worden voor (onderstaande) milieuoptimalisaties door de lengte van de wedstrijd baan¹² en de oefenholes te beperken. De Commissie adviseert om bij de ontwikkeling van het mma – met de extra gevonden ruimte als uitgangspunt – ten minste de volgende optimalisatiemogelijkheden ten opzichte van de voorgenomen activiteit expliciet af te wegen:

- het realiseren van meer open water in het plangebied en het daarmee realiseren van gradiëntrijke situaties;
- aanplant van extra bomen, struwelen, linten en hagen;
- het zichtbaar maken van de cultuurhistorische elementen van het gebied;
- het behouden van archeologisch waarden in het gebied;
- een locatie voor de driving range waarbij de netten minder gevaar opleveren voor vogels, minder opvallen en waarbij eventueel gebruik van kunstlicht minder hinder en verstoring veroorzaakt;
- het voorkomen van tunneleffecten door meer accidentatie in plaats van singels toe te passen.

4.3 Nulalternatief en referentiesituatie

Naar de mening van de Commissie is er geen reëel nulalternatief, omdat het niet mogelijk is de doelen van de initiatiefnemer te realiseren zonder de voorgenomen activiteit – of een vergelijkbare activiteit – uit te voeren. Daarom kan

¹² Bij het voornemen heeft de wedstrijd baan een lengte van 5.675 m, voor een golfbaan met de NGF A-status is de minimale lengte 5.200 m.

volstaan worden met het beschrijven van de huidige situatie plus de autonome ontwikkelingen als referentie bij de vergelijking van alternatieven¹³.

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUEFFECTEN

5.1 Algemeen

referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied¹⁴, alsmede de autonome ontwikkeling hiervan. De bestaande toestand inclusief de autonome ontwikkeling moet dienen als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet uitgegaan worden van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen besluiten over eventuele nieuwe activiteiten. In de referentie zal het melkveebedrijf door de initiatiefnemers worden voortgezet of geïntensiveerd voor zover de regelgeving dat toelaat.

algemene richtlijnen

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient inzichtelijk en controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal.

De Commissie adviseert een zo kwantitatief mogelijke beschrijving van de milieu-informatie te geven, en waar mogelijk beschrijvingen te voorzien van kaartmateriaal.

5.2 Landschap

In het MER moet worden aangegeven wat de verschijningsvorm van het plangebied en het karakter van het landschap zullen zijn in de referentiesituatie en bij realisatie van de voorgenomen activiteit en het mma. Specifiek moet worden aangegeven:

- de mate waarin de gebiedskenmerken (geomorfologie (hoogteverschillen), cultuurhistorie en begroeiing) veranderen;
- de visueel-ruimtelijke beleving van het landschap (verschil tussen open dicht, zichtlijnen, doorzichten en oriëntatiepunten) met meer specifiek de ruimtelijke integratie van cultuurhistorische waardevolle elementen zoals de Linie van de Munnikenhof, het buurtschap Ter Aalst, landgoedrelicten,

¹³ Zie verder paragraaf 5.1.

¹⁴ De Commissie kan zich vinden in de afbakening van het relevante studiegebied op pagina 5 van de startnotitie.

het Koestraatje, historische kavelgrenzen en – op afstand – de Grote Kerk van Breda;

- de inpassing van gebieden met een hoge archeologische verwachtingswaarde¹⁵.

Maak hierbij gebruik van schetsen en/of fotomontages.

5.3 Bodem en water

Beschrijf in het MER de aspecten bodem en water in de referentiesituatie en bij realisatie van de alternatieven, met de volgende onderdelen:

- de bodemkenmerken en -typologie;
- de bodemgesteldheid (ophogingen en ontgravingen van de voedselrijke en voedselarme gronden);
- de hydrologische situatie (kwaliteit en kwantiteit van grond- en oppervlaktewater), inclusief de effecten van wijzigingen in de berekeningssituatie.

Inzicht moet worden verschaft in de hoeveelheid open water, in de grondwaterstand en in het peilbeheer. Voor het aspect water omvat het relevante studiegebied tenminste de nabijgelegen EHS en de Lage Vuchtpolder.

Vrijkomen bestrijdingsmiddelen en meststoffen

De gronden van het plangebied zijn in het verleden intensief gebruikt voor landbouwdoeleinden. Derhalve dient het MER inzicht te bieden in het risico van het vrijkomen van in de bodem gecumuleerde bestrijdingsmiddelen en meststoffen, wanneer de voorgenomen activiteit of het mma wordt gerealiseerd. Bij het meststoffenrisico gaat het om het mogelijk vrijkomen van fosfaat bij vernatting, en het vrijkomen van stikstof bij verdroging door drainage, lager grondwaterpeil of ophoging.

5.4 Natuur

Gebiedsbescherming

Wanneer er kans bestaat op kwantitatieve en of kwalitatieve aantasting van gebieden met een beschermde status, dan dient de relevante beschermingsformule te worden doorlopen. Het MER dient daarom met name voor de nabijgelegen EHS in kaart te brengen welke significante gevolgen er kunnen optreden voor te behouden kenmerken en waarden binnen en in de nabijheid van deze EHS. Bij de beschrijving van mogelijke effecten gaat het met name om betreding, versnippering en verstoring. Bij dit laatste dient ook de mogelijke lichthinder voor de fauna betrokken te worden.

Ga in het MER ook in op beïnvloeding van de functie van het Markkanaal en zijn directe omgeving als ecologische verbindingzone.

¹⁵ Afhankelijk van de geplande diepte van afgraving (meer of minder dan de bouwvoor) wordt geadviseerd een archeologische inventarisatie uit te voeren dan wel de aanleg van de golfbaan archeologisch te laten begeleiden, zodat archeologische vondsten op adequate wijze gedocumenteerd kunnen worden en bewaard blijven.

Soortenbescherming

Op grond van de Flora- en faunawet (art. 3 en 4) zijn vrijwel alle diersoorten en een groot aantal plantensoorten in het studiegebied beschermd. Nagegaan zal moeten worden of de voorgenomen activiteit of het mma zullen leiden tot in de Flora- en faunawet genoemde verboden gedragingen. Indien dat het geval is, zal een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd. Voor een dergelijk ontheffingsverzoek dient een inventarisatie van alle in het gebied voorkomende soorten te worden gemaakt. In het MER kan worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten¹⁶.

5.5 Verkeer

Ga aan de hand van de verwachte verkeersbewegingen na:

- in hoeverre de wegcapaciteit ter plaatse toereikend is;
- in welke mate verkeersoverlast voor omwonenden zal optreden;
- wat de verkeersveiligheid op de toevoerwegen, in het bijzonder voor het recreatieve langzame verkeer, zal zijn.

Het MER dient aan te geven of er geluidgevoelige bestemmingen in de omgeving zijn en in hoeverre het verkeer van en naar de golfbaan in combinatie met het overige verkeer aanleiding kan geven tot geluidhinder.

5.6 Overig

In het MER moet ingegaan worden op de consequenties van de aanleg van een golfbaan voor de gebruiksfuncties van het gebied. Specifieke aandacht moet gegeven worden aan:

- de wederzijdse beïnvloeding van golfbaan en woonfunctie (Ter Aalst) en recreatiefunctie (vakantiewoningen, Put van Caron, natuurkampeerterrein Bergvlietse Bossen);
- de wijze waarop het recreatief medegebruik (voor leden en niet-leden) mogelijk gemaakt zal worden. Geef hierbij aan in hoeverre daarbij aangesloten wordt bij bestaande wandel- en fietsmogelijkheden door het gebied en de mate waarin de recreatieve mogelijkheden in het gebied worden versterkt.

6. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER

Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatie-

¹⁶ In het Handboek Natuurdoeltypen, LNV 2001 staan alle doelsoorten. **Bijlage 6** geeft aan hoe de gevolgen kunnen worden beschreven.

ven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Leemten in informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens, toegespitst op de milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Beschrijf in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie en welke consequenties de leemten hebben voor het besluit.

Evaluatieprogramma

De gemeente Oosterhout moet bij het besluit tot herziening van het bestemmingsplan aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling dat in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek wordt gegeven. De Commissie adviseert in het evaluatieprogramma in ieder geval de volgende onderdelen op te nemen:

- het feitelijke gebruik van de golfbaan, de totale verkeersbewegingen en het recreatief medegebruik;
- de ontwikkeling van waterhuishouding (kwalitatief en kwantitatief), vegetaties en diersoorten in het studiegebied;
- de effecten op de omliggende (beschermde) gebieden waaronder de ecologische hoofdstructuur en de ecologische verbinding langs het Markkanaal.

Vorm en presentatie

De onderlinge vergelijking van alternatieven dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- het studiegebied via recent kaartmateriaal weer te geven, met goed leesbare topografische namen en een duidelijke legenda.

Samenvatting

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- beschrijvingen van de voorgenomen activiteit en het mma;
- de belangrijkste milieueffecten van voorgenomen activiteit en mma en hun onderlinge vergelijking;
- de argumenten voor de selectie van het mma en indien van toepassing het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het
milieueffectrapport Golfbaan Landgoed Bergvliet
Oosterhout

(bijlagen 1 t/m 6)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 24 juli 2003 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

gemeente oosterhout

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	25 JULI 2003
nummer	
dossier	1274-1 ^e /m3
kopie naar :	HL / w / ab

Commissie voor de milieu-effectrapportage
Mevrouw A.M. de Bruijn Prince
Postbus 2345
3500 GH Utrecht

Oosterhout : 24 JULI 2003
Afdeling : Bouwen, Wonen en Ondernemen
Ons kenmerk : BWO/SRM/HH 54706
Onderwerp : Startnotitie MER "Golfbaan Landgoed Bergvliet" 8x

Geachte mevrouw De Bruijn Prince,

In opdracht van de gebroeders Pheninckx, Salesdreef 3 te Oosterhout is een startnotitie opgesteld als eerste stap in een procedure die moet leiden tot het opstellen van een milieu-effectrapport in verband met de voorgenomen aanleg van een 18 holes golfbaan op en in de omgeving van het landgoed Bergvliet.

De startnotitie wordt met ingang van 22 augustus 2003 gedurende een periode van vier weken voor eenieder ter inzage gelegd. Deze ter inzage legging wordt op 21 augustus 2003 aangekondigd in het weekblad voor Oosterhout. Daarbij is tevens aangegeven dat eenieder schriftelijk dan wel mondeling opmerkingen kan maken over het geven van richtlijnen ten behoeve van het milieu-effectrapport. (zie bijlage)

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 7.12 Wet milieubeheer stellen wij u hierbij in de gelegenheid advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport. Hierbij doen wij u de startnotitie MER "Golfbaan Landgoed Bergvliet" in achtvoud toekomen.

Voor eventuele nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de heer H. Hoppenbrouwers, gemeentelijk projectleider Golfbaan Landgoed Bergvliet, ☎ 0162-489460 of per e-mail h.hoppenbrouwers@oosterhout.nl. In zijn afwezigheid kunt u contact opnemen met de heer P. van der Made, ☎ 0162-489808 of per e-mail p.van.der.made@oosterhout.nl.

Wij zien uw advies met belangstelling tegemoet.

Hoogachtend,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OOSTERHOUT,
namens dezen,
de manager van de afdeling Bouwen, Wonen en Ondernemen,

Ing. Th.J.G.J. Simons MSc

Bezoekadres:
Slotjesveld 1
(Wijk Oost)
Correspondentieadres:
Postbus 10150
4800 GB OOSTERHOUT
Telefoon:
0162-489911
Telefax:
0162-423174

Doorkiesnummer 489460 geeft directe verbinding met de behandelend ambtenaar

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Oosterhout d.d. 20 augustus 2003

RUIMTELIJKE ORDENING

Startnotitie milieu-effectrapportage Golfbaan Landgoed Bergvliet

Burgemeester en wethouders van Oosterhout maken bekend dat zij mededeling hebben ontvangen van het voornemen van de Gebroeders Pheninckx, Salesdreef 3 te Oosterhout om een 18 holes golfbaan te ontwikkelen op en in de omgeving van het Landgoed Bergvliet, gelegen westelijk van de Vrachelse Heide en zuidoostelijk van het Markkanaal.

De gemeenteraad heeft op 20 mei jl. de ontvangst van deze mededeling bevestigd en verklaard dat hier sprake is van een milieu-effectrapportplichtige activiteit.

Voordat het voornemen kan worden uitgevoerd moet het bestemmingsplan worden gewijzigd of dient vrijstelling van het bestemmingsplan te worden verleend. Bij de voorbereiding van die wijziging of vrijstelling moet een milieu-effectrapport (MER) worden gemaakt. Doel van het milieu-effectrapport is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de ruimtelijke ordenings-procedure.

De procedure voor het maken van een MER begint met de zogeheten startnotitie, waarin onder meer globaal wordt beschreven, welke gevolgen de nieuwe ontwikkelingen zullen hebben voor het milieu.

De startnotitie ligt met ingang van 22 augustus 2003 gedurende een periode van vier weken ter inzage bij de afdeling Bouwen, Wonen en Ondernemen.

Gedurende deze periode kan eenieder schriftelijke opmerkingen maken over het geven van richtlijnen ten behoeve van het milieu-effectrapport. Deze opmerkingen kunnen worden ingediend bij Burgemeester en wethouders van Oosterhout, Postbus 10.001, 4850 GA Oosterhout.

Gedurende bovengenoemde periode kunnen mondelinge opmerkingen ten aanzien van de te geven richtlijnen worden gemaakt bij de informatiebalie van eerdergenoemde afdeling.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemers: R. en H. Pheninckx

Bevoegd gezag: Gemeente Oosterhout

Besluit: vaststellen bestemmingsplan

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C10.2

Activiteit: het Landgoed Bergvliet in Oosterhout, dat op dit moment wordt gebruikt voor een melkveebedrijf, zal worden ingericht als golfterrein met een 18-holeswedstrijd baan en een oefenbaan met 9 korte holes.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 21 augustus 2003

richtlijnenadvies uitgebracht: 22 oktober 2003

Bijzonderheden: In haar advies noemt de Commissie als hoofdpunten voor het MER:

- de een zodanige weergave van de golfbaan dat landschappelijk karakter, ecologisch functioneren en veiligheid beoordeeld kunnen worden;
- inzicht in de verkeersstromen en verkeersveiligheid op de toevoerwegen.

Samenstelling van de werkgroep:

ing. R.J.M. van Aalderen

drs. W.C.M. van Hooff

dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

ir. R.F. de Vries

Secretaris van de werkgroep: ir. H.G. de Brabander.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20030825	Waterschap Mark en Weerijds	Ulvenhout	20030922
2.	20030910	J. Mulders	Ulvenhout	20030922

BIJLAGE 5

De wettelijke bepalingen voor de inhoud van een milieueffectrapport

Artikel 7.10, lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm):

“Een milieueffectrapport bevat ten minste:

- a. een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd;*
- b. een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven;*
- c. een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieueffectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven;*
- d. een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen;*
- e. een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven;*
- f. een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven;*
- g. een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens;*
- h. een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieueffectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven.”*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

“Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt.”

Artikel 7.39 van de Wm:

“Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen.”

BIJLAGE 6

Uitwerking levende natuur

Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

Identificeer, binnen de soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en Faunawet¹, de doelsoorten² die voorkomen in het studiegebied en die worden beïnvloed door de voorgenomen activiteit. Beschrijf voor deze doelsoorten:

- voor dieren: het voorkomen van het aantal individuen/paren;
- voor planten: de omvang van de standplaats;
- de mate van bedreiging van de doelsoort in Nederland; maak voor het bepalen van de bedreiging gebruik van de Rode-Lijstcategorïeën (deze informatie is nodig om de ernst van de potentiële gevolgen voor een populatie te kunnen bepalen);
- de mate van bescherming (Nederlandse en internationale wet- en regelgeving; deze informatie is nodig om de gevolgen voor de populatie te kunnen toetsen).

Gevolgen

Voor elke doelsoort moet worden aangegeven:

- voor dieren: verandering in het aantal individuen/paren en verandering van de oppervlakte aan leefgebied;
- voor planten: verandering van de standplaatsoppervlakte.

¹ Wanneer er in het gebied soorten voorkomen die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet (FFW) dient een passende beoordeling plaats te vinden:

1. Welke beschermde planten- en diersoorten op grond van de FFW komen in en nabij het plangebied voor?
2. Leidt het realiseren van het voornemen tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de FFW betreffende planten en/of dieren?
3. Kan het plan zodanig aangepast worden dat dergelijke verboden handelingen niet worden gepleegd?
4. Is om het plan te kunnen uitvoeren een ontheffing op grond van art. 75 van de FFW vereist?
5. Ontheffing kan worden verleend, indien:
 - a) er geen andere bevredigende oplossing bestaat (reëel alternatief) en;
 - b) sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en;
 - c) geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

² In het Handboek Natuurdoeltypen (LNV 2001) staan alle doelsoorten.

